

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/6/2024
Identifikačné číslo spisu:	7520010662
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7520010662.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na verejnom zasadnutí konanom 28. augusta 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného Ľ. J. pre prečin ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, o dovolaniach ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a generálneho prokurátora Slovenskej republiky podaných proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 5T/140/2020, z 21. septembra 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4To/3/2023, z 22. februára 2023

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i), ods. 3 Trestného poriadku, rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 5T/140/2020, z 21. septembra 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4To/3/2023, z 22. februára 2023

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 285 písm. b) Trestného poriadku, § 319 Trestného poriadku a § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, § 138 písm. b) Trestného zákona v prospech obvineného Ľ. J..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4To/3/2023, z 22. februára 2023 a rozsudok Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 5T/140/2020, z 21. septembra 2022.

Z r u š u j e aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Mestskému súdu Košice p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie (pozn. teraz Mestského súdu Košice), sp. zn. 5T/140/2020, z 21. septembra 2022 bol obvinený L.D. J. podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby Okresného prokurátora Košice - okolie sp. zn. 1 Pv/593/19, z 21. decembra 2020 pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

v okrese Košice - okolie, v obci Č., od presne nezisteného času dňa 19.12.2012 do 17:50 hod. dňa 06.11.2019, na ulici B. C.C. Č.. XXX v rodinnom dome bez súhlasu vlastníčky rodinného domu neznámym spôsobom nainštaloval GSM odpočúvacie zariadenie, nezisteného typu, od priestoru medzi sadrokartónom a stropom v obývačke, a následne v období od 13.01.2018 do 21.05.2019 zadovážoval, bez jej súhlasu pre seba, neoprávneným sledovaním jej obydlia, poznatky o jej živote a živote osôb s ňou žijúcich, a vyhotovoval o tomto sledovaní záznam technickými prostriedkami vo forme sms správy, svedčiacej o prítomnosti osoby v obydlí, a tiež vo forme evidovania dátumov, časov a dĺžky jednotlivých odpočúvaní na technickom zariadení operátora, čím vlastníčke rodinného domu T.. T. X. porušil právo na súkromný a rodinný život vedený v obydlí,

pretože skutok nie je trestným činom.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací na podklade odvolania prokurátora rozhodol uznesením, sp. zn. 4To/3/2023, z 22. februára 2023 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky a generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie s poukazom na naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom minister spravodlivosti namietal:

„Pri právnej kvalifikácii konania obvineného možno v súvislosti s vykonaným dokazovaním uzavrieť, že SMS správu detekujúcu pohyb / konverzáciu v obydlí osoby, ktorá je následne doručená páchatelovi činu, možno považovať za záznam ukladajúci sa v mobilnom telefóne páchatela. Už existenciou tejto SMS správy má páchatel vedomosť o tom, že sa niekto v určitom čase nachádza v inkriminovanej miestnosti a následne uskutočnením telefonického kontaktu dokonca dokáže zistiť aj obsah uskutočnenej konverzácie v obydlí sledovanej osoby.

S argumentáciou súdov v tom smere, že konaním obvineného nedošlo k naplneniu objektívnej a subjektívnej stránky predmetného činu, odôvodnenú konštatovaním, že nebolo preukázané vyhotovenie záznamu z odpočúvania, sa nemôžem stotožniť, a to s poukazom na vo veci vykonané dokazovanie.

V prvom rade si dovoľm stotožniť sa s názorom okresného prokurátora, vyjadreného v jeho odvolaní, že v predmetnej trestnej veci nešlo o prosté sledovanie inej osoby iba prostredníctvom zmyslového orgánu človeka, pre trestnosť ktorého sa vyžaduje súčasné vyhotovovanie záznamu, ale o tzv. priestorové odpočúvanie, pri ktorom je už samotný prenos zvuku v priestore záznamom realizovaným s použitím technického zariadenia. V uvedenej veci totiž každú signalizáciu o príchode, resp. prítomnosti poškodenej (iných osôb) v priestore obývačky, realizovanú odoslaním SMS správ z odpočúvacieho zariadenia na mobilný telefón obvineného, možno považovať za dokumentáciu údajov (poznatkov) o jej živote (a živote iných osôb) použitím predmetného technického zariadenia. Tieto údaje boli v určitom rozsahu zaznamenávané v mobilnom telefóne obvineného formou SMS správ, a teda aj na technickom zariadení mobilného operátora, ktorý tieto údaje zhromažďuje, a v prípade záujmu predmetnej osoby (obvineného) vo forme výpisu na vyžiadanie poskytne. Takýmto spôsobom tak boli zaznamenávané údaje vzťahujúce sa k pohybu (prítomnosti) osôb v obydlí vo forme dátumov, časov a dĺžky trvania samostatných odpočúvaní. Išlo tak o dokumentáciu súvisiacu s pozorovaním, ktorým boli získavané poznatky o živote poškodenej T.. T. X. bez jej súhlasu, pričom takéto sledovanie a zaznamenávanie bolo uskutočňované pomocou špecializovaného, na tento účel zhotoveného zariadenia, prepojeného s

mobilným telefónom obvineného.

Skutočnosť, že u obvineného nebol zistený žiadny uložený zvukový záznam z domu poškodenej, ho nemôže zbaviť viny, ako k tomu pristúpili príslušné súdy. Vyhотовovanie záznamov podľa skutkovej podstaty predmetného trestného činu v zmysle záverov vykonaného dokazovania nemožno stotožňovať s ich uchovávaním na príslušnom technickom zariadení. To, že takéto záznamy neboli od obvineného získané, predsa neznamena, že vyhotovené neboli. Znamená to iba, že si ich neuchovával pre akékoľvek prípadné ďalšie využitie (pozri bližšie napr. rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.10.2017, sp. zn. 3T/52/2016).

Považujem za potrebné zdôrazniť, že skutková podstata žalovaného trestného činu obsahuje nielen podmienku exaktného vyhотовovania záznamov zo sledovania využitím informačno-technického prostriedku, ale aj alternatívnu možnosť vyhотовovania inej dokumentácie (nie záznamu) o sledovaní, využitím iných prostriedkov (nie informačno-technických).

Pri trestnom čine ochrane súkromia v obydlí v zmysle § 194a Trestného zákona ide prakticky o výrobu obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov (magnetofóny, kamery, odpočúvacie zariadenia apod.). Jeho skutková podstata vo všeobecnosti spočíva v nebezpečnom prenasledovaní, ktoré sa spravidla v zahraničí označuje ako tzv. stalking. Stalking zahŕňa rôzne varianty prenasledovania, ako je obrazové, zvukové, obrazovo-zvukové sledovanie, obťažovanie a prenasledovanie a je špecifickým variantom násilia voči poškodeným osobám. Takéto sledovanie poškodeného zo strany páchatel'a má rôznorodý pôvod (motiváciu páchatel'a), vyplývajúci zo zamestnaneckých vzťahov (nadriadený a podriadený), osobných kontaktov (bývalí partneri), obchodných či profesionálnych kontaktov. V predmetnej veci ide z objektívnej stránky o relatívne zúženú formu stalkingu, ktorá sa týka porušovania práva na súkromie v obydlí poškodenej osoby. Uvedené konštatovania možno podrobnejšie rozvinúť spôsobom, že v uvedených skutkových situáciách spravidla ide o dlhodobjšie sledovanie iného v obydlí (§ 122 ods. 5 Trestného zákona), pričom takto špecifikovanú trestnú činnosť treba vnímať aj v závislosti od intenzity sledovania a charakteru použitých prostriedkov páchatel'om.

Subjektívna stránka trestného činu ochrana súkromia v obydlí podľa § 194a Trestného zákona vyžaduje úmyselné konanie páchatel'a, a to či už úmysel priamy alebo nepriamy, ktoré sa vzťahuje na všetky znaky skutkovej podstaty.

Vzhľadom na konanie obv. Ľ.D. J. v úzkom súvisi s vykonaným dokazovaním vo veci bolo preukázané kumulatívne splnenie vyššie uvedených znakov.

Právny názor príslušných súdov smerujúci k nesprávnosti právnej kvalifikácie, ktorá má spočívať v absencii záznamov z vykonávaného sledovania zo strany obvineného, je zrejme nesprávna už len z toho dôvodu, že objektívna stránka skutkovej podstaty dotknutého trestného činu môže pozostávať aj len z tzv. on-line sledovania poškodenej osoby.

Uvedené podčiarkuje záver znalca L. N. L. T., L., znalca Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ Košice, odbor prírodovedného skúmania a kriminalistickej identifikácie PZ, ktorý skonštatoval charakter technického zariadenia použitého obvineným, a teda jeho spôsobilosť takéto sledovanie vykonávať. Naviac, vyhотовovanie záznamov a s tým súvisiace sledovanie poškodenej (ktorého skutočná realizácia bola v priebehu trestného konania nepochybne preukázaná priamymi i nepriamymi dôkazmi bez ohľadu na to, že si obvinený záznamy zo sledovania neukladal) nemožno len z rýdzo gramatického hradiska obligatórne stotožniť s nutnosťou aj ich následného ukladania na dátový nosič, resp. iné záznamové médium.

Výklad ustanovenia, k akému pristúpili príslušné súdy, vedie k absurdnému záveru, že osoba objektívne zasahujúca do práva na súkromie iného, nebude stíhateľná pre svoje konanie iba pre neuloženie nadobudnutých poznatkov o živote iného (bez jeho súhlasu) formou záznamu na akýkoľvek nosič. Takéto rozhodnutie so sebou prináša nebezpečný precedens do budúcnosti, ktorý nemožno v súvislosti so zabezpečovaním základného práva na súkromie občanov zo strany štátu akceptovať.

Príslušné súdy de facto skonštatovali, že skutkový dej bol preukázaný a legalizovali nezákonné zaznamenávanie poznatkov o inej osobe bez jej súhlasu v jej obydlí s odôvodnením, že si predsa páchatel' (obv. Ľ.D. J.) vyhotovené záznamy o poškodenej neukladal (neuchovával), a teda jeho konanie nemožno považovať za zásah do osobných práv poškodenej v takej miere, akú predpokladá Trestný zákon. Takýto záver však nemožno v žiadnom prípade vzhľadom na charakter zásahu do ústavných práv poškodenej akceptovať. Pri takomto právnom výklade by nebolo prakticky možné trestnoprávne postihnúť ani páchatel'a, ktorý nainštaluje do obydlia iného kameru, sledoval by ho, prípadne aj jeho deti,

v režime 'on-line' prostredníctvom tejto kamery, ak by si zároveň neuchovával z takejto činnosti aj nejaký záznam ako fotografie, videá atď.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia rovnako uviedol, že v prospech obvineného svedčí aj skutočnosť vyplývajúca z listinného dôkazu o komunikácii obvineného s poškodenou T.. T. X., kedy sa obvinený opakovane dožadoval vydania svojich osobných a zvyšných vecí. Ďalej však nerozvádza, v čom má táto okolnosť svedčiť v jeho prospech. K uvedenému dôkazu je navyše potrebné poukázať na vyjadrenie poškodenej T.. T. X., vyplývajúce zo zápisnice o výsluchu svedka - poškodeného zo dňa 24.11.2020 (č. l. 282), kedy uviedla, že obvinený si žiadnu SIM kartu nikdy nepýtal a v predmetnej komunikácii zachytenej na č. l. 54 ide o kartu do práce, nie SIM kartu. K zaznamenaným SMS správam je navyše potrebné dodať, že tieto de facto nič nepreukazujú, pretože ide o výseky zaslaných SMS správ bez ich celého znenia, resp. bez prípadných reakcií poškodenej. Nie je tak z rozhodnutia zrejmé, akou úvahou sa odvolací súd v tomto smere zaoberal.

Nemožno opomenúť ani podobnosť konania obv. L. J., a teda výberu miesta uloženia technického zariadenia v rodinnom dome. Ako uviedla poškodená T.. T. X. vo výpovedi pred vyšetrovateľom (zápisnica o výsluchu svedka - poškodeného zo dňa 06.11.2019, č. l. 72), k rozchodu s obvineným došlo po tom, ako bol prichytený pri prechovávaní väčšieho množstva marihuany v priestore medzi sadrokartónom a stropom v kotolni. Išlo tak o obdobný spôsob ukrytia technického zariadenia určeného pre vyhotovovanie záznamov a s tým súvisiace sledovanie poškodenej.

V nadväznosti na uvedené je nepochybne správny záver o skutočnosti, že skutková podstata citovaného trestného činu ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a Trestného zákona bola konaním obv. L. J. naplnená tak, ako to predpokladajú príslušné ustanovenia obsiahnuté v osobitnej časti Trestného zákona. Nemôžem sa tak stotožniť so záverom Okresného súdu Košice - okolie a Krajského súdu v Košiciach, vyjadreným v odôvodneniach ich rozhodnutí, že z dôkazov, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní, nemožno vyvodiť jednoznačný a objektívny záver o tom, že konanie obv. L.D. J. možno posúdiť ako trestný čin.

Takto zistenému skutkovému stavu, na podklade vykonaného dokazovania totiž podľa môjho názoru zodpovedá právna kvalifikácia skutku ako prečin ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a Trestného zákona, keďže obvinený, bývalý partner poškodenej T.. T. X., v rodinnom dome bez jej súhlasu nainštaloval GSM odpočúvacie zariadenie a následne v období od 13.01.2018 do 21.05.2019 zadovážoval neoprávneným sledovaním jej obydlia poznatky o jej živote a živote osôb s ňou žijúcich, a vyhotovoval o tomto sledovaní záznam technickými prostriedkami vo forme SMS správy, svedčiacej o prítomnosti osoby v obydlí, a tiež vo forme evidovania dátumov, časov a dĺžky jednotlivých odpočúvaní na technickom zariadení operátora.“

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že dotknutým uznesením krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v prospech obvineného L.D. J. v ustanoveniach § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a), § 138 písm. b) Trestného zákona, a § 2 ods. 10, ods. 12, § 285 písm. b), § 319 Trestného poriadku, ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu, ako aj obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, ktoré v dôsledku zrušenia stratili podklad a prikázal Mestskému súdu Košice, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Generálny prokurátor v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom namietal:

„S argumentáciou sudu o nenaplnení objektívnej a subjektívnej stránky predmetného prečinu, odôvodnenú konštatovaním, že nebolo preukázané vyhotovenie záznamu z odpočúvania, sa nestotožňujem.

V predmetnej trestnej veci nešlo o prosté sledovanie len prostredníctvom zmyslového orgánu človeka, pre ktorého trestnosť sa vyžaduje súčasné vyhotovovanie záznamu, ale o tzv. priestorové odpočúvanie, pri ktorom je už samotný prenos zvuku v priestore záznamom realizovaným s použitím technického zariadenia.

Každá signalizácia o príchode (prítomnosti) poškodenej, resp. osôb žijúcich v jej obydlí, ktorá bola realizovaná odoslaním sms správ z odpočúvacieho zariadenia na mobilný telefón obžalovaného, je dokumentáciou údajov (poznatkov) o živote týchto osôb použitím technického prostriedku.

Tieto údaje boli v určitom rozsahu zaznamenávané v mobilnom telefóne obžalovaného vo forme sms správ, a rovnako aj na technickom zariadení u mobilného operátora, ktorý tieto údaje zhromažďuje.

Týmto spôsobom boli zaznamenávané údaje týkajúce sa pohybu, resp. prítomnosti osôb v obydli, ako aj dátumy, časy a dĺžky trvania samotných odpočívání. Ide teda o dokumentáciu súvisiacu s pozorovaním, ktorým boli získavané bez súhlasu poškodenej osoby poznatky o jej živote, pričom toto sledovanie a zaznamenávanie bolo realizované pomocou špecializovaného, na tento účel zhotoveného zariadenia prepojeného s mobilným telefónom.

Skutočnosť, že u obžalovaného nebol zistený žiadny uložený zvukový záznam z bytu poškodenej, obžalovaného viny nezabavuje.

Výhotovovanie záznamov v zmysle skutkovej podstaty predmetného prečinu nemožno stotožňovať s ich uchovávaním (ukladaním) na príslušné technické zariadenie. To, že takéto záznamy neboli od obžalovaného získané, neznamená, že neboli vyhotovené, ale znamená to iba to, že buď si ich obžalovaný neukladal a neuchovával (nearchivoval) pre akékoľvek prípadne ďalšie využitie, alebo si ich síce ukladal, ale neskôr ich vymazal.

Okresný súd, keďže konštatoval, že skutkový dej bol preukázaný, legalizoval nezákonné odpočúvanie inej osoby v prípade, ak si páchateľ vyhotovené záznamy neuloží (neuchová), čo nemožno akceptovať. Ide totiž o invazívny zásah do súkromia, na vykonanie ktorého bez súhlasu dotknutej osoby sú oprávnené po splnení zákonom stanovených podmienok výlučne príslušné štátne orgány.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že skutková podstata predmetného prečinu obsahuje nielen podmienku exaktného vyhotovovania záznamov zo sledovania využitím informačno-technických prostriedkov, ale i alternatívnu možnosť vyhotovovania inej dokumentácie (nie záznamu) o sledovaní využitím iných technických prostriedkov (nie informačno-technických).

V prípade pripustenia okresným súdom aplikovaného výkladu by nebolo možné trestnoprávne postihnúť ani páchateľa, ktorý nainštaluje do obydli iného kameru zameranú na sledovanie osoby v jej obydli (napr. pri vykonávaní bežnej hygieny), ak by páchateľ nevykonával z tohto sledovania záznam (fotografie, video a pod.), ale by sledoval osobu iba v režime 'online' prostredníctvom tejto kamery, čo nepochybne nebolo úmyslom zákonodarcu pri koncipovaní predmetnej skutkovej podstaty, ktorá má zabezpečiť ochranu práva osoby na súkromie v jej obydli.

Keďže právo na súkromie patrí medzi základné ľudské práva a slobody, ktoré zaručuje Ústava Slovenskej republiky, je povinnosťou štátu zabezpečiť ochranu súkromia pred akýmkoľvek neoprávnenými zásahmi.

V súčasnosti však vyspelými technológiami môžu disponovať aj iné subjekty než štátne orgány, a teda ich môžu použiť či používať na nedovolené, nekontrolovateľné a závažné zasahovanie do súkromia iných osôb, pritom ani nemusia fyzicky vniknúť do ich obydli. Predmetný prečin je z hľadiska objektívnej stránky relatívne zúženou formou stalkingu, lebo sa týka len porušovania práva na súkromie v obydli.

Mám za to, že objektívnu stránku skutkovej podstaty predmetného prečinu páchateľ naplní aj samotným 'online' sledovaním poškodenej osoby.

Zo zadováženého rozpisu hovorov od mobilného operátora Orange je možné podrobne zistiť dátum vykonaných hovorov, presný čas, volané číslo (0908 596 190), formu služby i jednotky.

Už len samotná sms správa, ktorá detekuje pohyb či konverzáciu v obydli odpočúvaného poškodeného a ktorá je doručená páchateľovi, je sama osebe záznamom, ktorý sa ukladá v príslušnom zariadení. Rovnako sa tento údaj ukladá ako záznam u príslušného operátora. Už len na podklade tejto správy vie páchateľ o tom, kde sa odpočúvaný nachádza, teda v danej veci že sa sledovaná osoba v rozhodnom čase nachádzala práve v obydli, a neskôr, na podklade hovoru na odpočúvacie zariadenie, vie odpočúvať pomocou audio systému obsah jej konverzácie.

Naviac, vyhotovovanie záznamov a s tým súvisiace sledovanie poškodenej, ktoré je preukázané priamymi a nepriamymi dôkazmi, aj bez uloženia záznamov konverzácií obvineným, nemožno len rýdzo z gramatického výkladu obligatórne stotožniť s nutnosťou ich následného ukladania si na dátový nosič, resp. na iné záznamové médium.

Argumentácia ohľadne naplnenia objektívnej stránky predmetného trestného činu aj bez nutnosti následného ukladania záznamov na dátový nosič, resp. na iné záznamové médium, má oporu aj v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.05.2019 sp. zn. 3Tdo/81/2018, na ktoré poukazujem s tým, že v súlade s princípmi právnej istoty a predvídateľnosti práva ho treba v danom prípade zohľadniť.“

Generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že dotknutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 319

Trestného poriadku, a v konaní, ktoré mu predchádzalo, v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 285 písm. b) Trestného poriadku a v ustanovení § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, a to v prospech obvineného E. J., ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a prikázal Krajskému súdu v Košiciach, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu ministra spravodlivosti a generálneho prokurátora sa vyjadrila aj poškodená, ktorá v stručnosti uviedla, že sa stotožňuje s dôvodmi dovolania, ako aj s návrhmi ktoré uviedli Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, pričom uviedla, že má za to, že prvostupňový i odvolací súd nesprávne posúdili zistený skutkový stav, čo malo za následok oslobodenie obvineného spod obžaloby, a to aj napriek tomu, že mal byť uznaný za vinného za prečin ochrany súkromia v obydlí podľa §194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. b) Trestného zákona v zmysle obžaloby okresnej prokuratúry.

Obvinený E.G. J. sa verejného zasadnutia nezúčastnil. Prokurátorka GP SR a zástupkyňa Ministerstva spravodlivosti SR zotrvali na obsahu podaných dovolaní. Obhajkyňa obvineného pokladala rozhodnutia súdov nižšieho stupňa za vecne správne a v súlade s publikovanými názormi právnych autorít. Preto navrhla podané dovolania zamietnuť ako nedôvodné.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolania boli podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku a § 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Trestného poriadku najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku) následne preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutých rozhodnutí, voči ktorým podali minister spravodlivosti a generálny prokurátor dovolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutiam predchádzalo a dospel k záveru, že dovolania ministra spravodlivosti a generálneho prokurátora sú dôvodné s ohľadom na naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho

ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže generálny prokurátor a obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podriadený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasledujúce Trestného zákona) a podobne.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže generálny prokurátor a obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Napriek tomu, že dovolanie podal aj minister, ktorý je podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku ako jediný

oprávnený podať dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci, dovolací súd pripomína, pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ako je tomu v kontexte trestnej veci obvineného), právomoc dovolacieho súdu je ohraničená vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak dokonca dospieť k iným, nepochybne skutkovým záverom. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä:

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) výnosy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu,
- g) majetkové pomery na účely odňatia výnosov z trestnej činnosti.

K dovolacej námietke týkajúcej sa objektívnej stránky prečinu ochrany súkromia v obydlí.

Podstatným, najvyšším súdom identifikovaným, nesúlalom medzi rozhodnutiami skôr konajúcich súdov a dovolaním ministra a generálneho prokurátora je rozdielny právny názor na otázku naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a ods. 1 Trestného zákona. Naplnenie obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu je základným predpokladom pre kvalifikáciu určitého skutku ako trestného činu. Orgány činné v trestnom konaní v prípravnom konaní a súdy v súdnom konaní sú povinné skúmať, či určitý skutok na podklade ustáleného skutkového stavu naplňa formálne a pri prečinoch aj materiálne znaky skutkovej podstaty trestného činu.

Proces skúmania naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu je z hľadiska myšlienkového postupu súdu a orgánov činných v trestnom konaní subsumpciou (alebo podradením) zisteného a ustáleného skutku pod zákonné ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona. Podradenie skutkových zistení pod konkrétne zákonné ustanovenie je otázkou právnou, a preto najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ minister a generálny prokurátor ako dovolatelia v dovolacom konaní napádajú nepodradenie zisteného skutku na podklade vykonaných dôkazov pod zákonné ustanovenie § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, jedná sa o otázku právnou (a nie skutkovú), ktorá je spôsobilá vo svojej podstate naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd konštatuje, že minister a generálny prokurátor správne zaradili dovolacie námietky týkajúce sa súdmi vysloveného nenaplnenia formálnych znakov skutkovej podstaty trestného činu ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto najvyšší súd pristúpil k prieskumu dovolaním napadnutých výrokov upriamujúc pozornosť na ministrom a generálnym prokurátorom vytýkané nedostatky ohľadne právnej kvalifikácie skutku.

Podľa § 194a ods. 1 Trestného zákona kto úmyselne poruší právo iného na jeho súkromie v obydlí, právo na jeho súkromný a rodinný život vedený v obydlí tým, že bez jeho súhlasu zadovážuje pre seba alebo iné osoby neoprávneným sledovaním jeho obydľia poznatky o jeho živote a živote osôb, ktoré sa

zdržiavajú v jeho obydli, a s využitím informačno-technických prostriedkov a iných technických prostriedkov vyhotovuje z tohto pozorovania záznamy alebo inú dokumentáciu.

Objektívna stránka skutkovej podstaty prečinu ochrany súkromia v obydli podľa § 194a ods. 1 Trestného zákona, zahŕňajúca konanie, následok a príčinnú súvislosť medzi konaním a následkom, je naplnená za kumulatívneho naplnenia týchto štyroch podmienok:

- 1.) porušenie práva iného na jeho súkromie v obydli, resp. práva na jeho súkromný a rodinný život vedený v obydli,
- 2.) neoprávnené sledovanie obydli iného bez jeho súhlasu,
- 3.) zadovažovanie pre seba alebo pre iné osoby poznatky o živote iného a o živote osôb, ktoré sa zdržiavajú v jeho obydli,
- 4.) vyhotovovanie záznamov alebo inej dokumentácie z tohto pozorovania, a to s využitím informačno-technických prostriedkov a iných technických prostriedkov.

Najvyšší súd považuje na tomto mieste za potrebné uviesť, že v posudzovanej veci bolo pre dovolací súd podstatné, že dovolatelia v zásade namietajú to, že konanie obvineného malo byť posúdené ako prečin ochrany súkromia v obydli podľa § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, pretože SMS správu detekujúcu pohyb/konverzáciu v obydli osoby, ktorá je následne doručená páchatelovi činu, je potrebné považovať za záznam ukladajúci sa v mobilnom telefóne páchatel'a, ktorým boli získavané poznatky o živote poškodenej bez jej súhlasu, čím došlo k naplneniu objektívnej stránky skutkovej podstaty dotknutého trestného činu.

Najvyšší súd sa v tejto súvislosti nestotožňuje s právnym záverom skôr konajúcich súdov, ktoré skonštatovali, že zistený skutok nie je trestným činom, nakoľko konaním obvineného nedošlo k vyhotoveniu záznamov ani inej dokumentácie. Dovolací súd považuje tento právny záver za nesprávny.

Takýto výklad zákonného znaku skutkovej podstaty trestného činu uvedeného v § 194a Trestného zákona nezodpovedá jeho účelu ani gramatickému a teleologickému výkladu. Objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu porušenia súkromia v obydli totiž môže byť naplnená aj samotným „online“ sledovaním fyzickej osoby, t. j. bez nutnosti vyhotovenia trvalého záznamu na záznamové médium (k tomu uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tdo/81/2018, z 22. mája 2019, posledných šesť odsekov odôvodnenia).

Najvyšší súd dodáva, že podľa gramatického výkladu tohto ustanovenia nie je na naplnenie skutkovej podstaty tohto trestného činu potrebné, aby obsah týchto záznamov, či inej dokumentácie predstavoval obrazové, zvukové, či obrazovo-zvukové stopy. Naopak, postačuje aj vyhotovovanie záznamov technickými prostriedkami iného druhu - napríklad vo forme textových správ (SMS) indikujúcich pohyb alebo prítomnosť osoby v priestore, či vo forme evidovania dátumov, časov a dĺžky jednotlivých odpočívaní na technickom zariadení operátora.

V tomto smere je podstatné, že zo znaleckého posudku KEÚ PZ Košice jednoznačne vyplýva, že z odpočívacieho zariadenia bola zaslaná SMS správa na telefónne číslo patriace obvinenému, čo korešponduje aj s výpismi hovorov a dátových prenosov zo SIM karty zariadenia. Tieto technické údaje preukazujú, že zariadenie aktívne zbieralo informácie o pohybe a prítomnosti poškodenej osoby v obydli. Počas konania bolo zároveň preukázané, že obvinený vedome nainštaloval predmetné zariadenie do bytu poškodenej a následne prijímal notifikácie o zvukových aktivitách z daného priestoru, čím si bez jej vedomia zadovažoval poznatky o jej súkromnom živote. Táto činnosť, aj bez zachytenia a uloženia konkrétneho zvukového záznamu, nepochybne predstavuje zásah do súkromia poškodenej v zmysle § 194a Trestného zákona.

Dovolací súd zdôrazňuje, že výklad pojmu „záznamy alebo iná dokumentácia“ nemožno zužovať len na fyzicky zachytený obrazový či zvukový záznam uložený na nosiči. V konkrétnom prípade je potrebné rešpektovať technologický vývoj sledovacích zariadení, ktoré umožňujú odosielanie informácií o pohybe

alebo zvukových prejavoch v monitorovanom priestore v reálnom čase prostredníctvom textových správ, bez ich fyzickej archivácie. Vyhотовovanie záznamov a s tým súvisiace sledovanie poškodenej, ktorého skutočná realizácia bola v priebehu konania jednoznačne preukázaná, preto nemožno len z rýdzo gramatického výkladu obmedziť na povinnosť archivácie takýchto záznamov na dátový nosič alebo iné záznamové médium. Skutočnosť, že v rámci dokazovania neboli nájdené takéto záznamy, nemôže sama osebe vylúčiť naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty, ako boli uvedené v skutkovej vete.

Z tohto dôvodu považuje dovolací súd za nesprávne právne posúdenie skutku zo strany nižších súdov, keď oslobodenie obvineného postavili na absencii uložených záznamov ako nevyhnutnej podmienky naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty. Takáto interpretácia nielenže nerealisticky obmedzuje pôsobnosť § 194a TZ, ale aj popiera účel tohto ustanovenia, ktorým je ochrana osobného a rodinného života pred neoprávneným zásahom v súkromí obydlia.

Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že obvinený odpočúval poškodenú v jej obydli pomocou technického zariadenia, pričom získaval údaje o jej pohybe a prítomnosti bez jej vedomia a súhlasu, vrátane vyhotovovania záznamov z neoprávneného odpočúvania poškodenej.

Na záver úvah možno preto ustáliť, že objektívna stránka skutkovej podstaty prečinu ochrany súkromia v obydli podľa § 194a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona bola v prípade obvineného naplnená.

Treba pritom zdôrazniť, že z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je rozhodujúce vymedzenie skutku v tzv. skutkovej vete rozhodnutia, ktorej správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať ani meniť.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že dovolanie ministra spravodlivosti a generálneho prokurátora je dôvodné s odkazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Úlohou súdu prvého stupňa v konaní po zrušení dovolaním napadnutých rozhodnutí bude zohľadniť skôr uvádzané a v zmysle toho aj postupovať.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.